

Przegląd treści

	Str.	Nb.
Przedmowa do szóstego wydania	V	
Przedmowa	VII	
Wykaz skrótów	XIX	
Wykaz literatury	XXI	
Rozdział I. Przedmiot prawa konstytucyjnego	1	1
Rozdział II. Polska w europejskim systemie konstytucyjnym	8	8
§ 1. Państwo w kontekście globalnego systemu politycznego	9	8
§ 2. Konstytucyjne zasady dotyczące przystępowania do organizacji międzynarodowych o charakterze integracyjnym	15	19
§ 3. Integracja europejska	18	23
Rozdział III. Źródła prawa	46	70
§ 1. Pojęcie źródeł prawa	46	70
§ 2. Konstytucja	48	73
§ 3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	54	82
§ 4. Ustawa	56	85
§ 5. Rozporządzenie	59	89
§ 6. Rozporządzenie z mocą ustawy	60	91
§ 7. Akty prawa miejscowego	61	92
§ 8. Akty prawa wewnętrznego	61	93
§ 9. Cechy systemu źródeł prawa	65	99
Rozdział IV. Ogólna charakterystyka państwowości w Konstytucji Rzeczy- pospolitej Polskiej	69	103
§ 1. Charakterystyka początkowych partii Konstytucji	69	103
§ 2. Zasady ustrojowe	70	105
§ 3. Ocena obecnego ustroju	85	119
Rozdział V. Konstytucyjny status jednostki w państwie polskim	86	120
§ 1. Zagadnienia ogólne	87	120
§ 2. Rozwój regulacji konstytucyjnych w zakresie praw jednostki	104	139
§ 3. Prawa osobiste	111	146
§ 4. Prawa polityczne	129	168
§ 5. Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	153	191
§ 6. Zasada równości	157	198
§ 7. Konstytucyjne obowiązki jednostki	161	205
§ 8. Konstytucyjne gwarancje praw jednostki	162	206

	Str.	Nb.
Rozdział VI. Zagadnienie suwerenności i jej realizacji w Konstytucji	174	225
§ 1. Podmiot suwerenności	174	225
§ 2. Zasady powoływania organów przedstawicielskich	179	230
§ 3. Formy demokracji bezpośredniej	212	289
§ 4. Inicjatywa społeczna w Polsce	224	316
Rozdział VII. Sejm i Senat	228	320
§ 1. Sejm i Senat w konstytucyjnej strukturze organów państwa	230	320
§ 2. Mandat przedstawicielski oraz status prawny posłów i senatorów	236	332
§ 3. Kadencja i zasady działania Sejmu i Senatu	248	347
§ 4. Wewnętrzna organizacja Sejmu i Senatu	257	361
§ 5. Funkcje Sejmu i Senatu	266	376
§ 6. Zgromadzenie Narodowe	288	411
Rozdział VIII. Rada Ministrów	292	415
§ 1. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej a pojęcie rządu w prawie konstytucyjnym	293	415
§ 2. Powoływanie Rady Ministrów	295	418
§ 3. Skład i struktura Rady Ministrów	307	434
§ 4. Kompetencje Rady Ministrów	321	456
§ 5. Akty prawne rządu	325	463
§ 6. Zasady funkcjonowania rządu	327	466
§ 7. Odpowiedzialność rządu	332	474
Rozdział IX. Prezydent Rzeczypospolitej	341	486
§ 1. Wybory prezydenckie	341	486
§ 2. Mandat prezydencki	343	491
§ 3. Artykuł 10 i 126 Konstytucji. Konstytucyjna charakterystyka Prezydenta .	346	496
§ 4. Funkcje Prezydenta	348	498
§ 5. Kompetencje Prezydenta	351	504
§ 6. Zagadnienie odpowiedzialności Prezydenta	364	519
Rozdział X. Niezależne od rządu organy regulujące	370	524
§ 1. Narodowy Bank Polski	370	524
§ 2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	375	527
Rozdział XI. Organy władzy sądowniczej	385	544
§ 1. Konstytucyjne zasady organizacji i funkcjonowania sądownictwa	386	544
§ 2. Trybunał Konstytucyjny	406	575
§ 3. Trybunał Stanu	426	606
Rozdział XII. Władza kontrolująca	444	631
§ 1. Najwyższa Izba Kontroli	444	631
§ 2. Rzecznik Praw Obywatelskich	452	643
Indeks rzeczowy	467	

Spis treści

	Str.	Nb.
Przedmowa do szóstego wydania	V	
Przedmowa	VII	
Wykaz skrótów	XIX	
Wykaz literatury	XXI	
Rozdział I. Przedmiot prawa konstytucyjnego	1	1
Rozdział II. Polska w europejskim systemie konstytucyjnym	8	8
§ 1. Państwo w kontekście globalnego systemu politycznego	9	8
I. Pojęcie państwa i suwerenności	9	8
II. Ewolucja państwa i prawa konstytucyjnego	11	12
§ 2. Konstytucyjne zasady dotyczące przystępowania do organizacji międzynarodowych o charakterze integracyjnym	15	19
§ 3. Integracja europejska	18	23
I. Proces powstawania Wspólnot	18	23
II. Kompetencje Unii Europejskiej	19	25
III. Organy Wspólnot i Unii Europejskiej	23	31
IV. Prawo Unii Europejskiej a prawo wewnętrzne i prawo międzynarodowe	26	37
V. Wspólna Polityka Zagraniczna i Polityka Bezpieczeństwa oraz Współpraca Policyjna i Sądowa w Sprawach Karnych	31	47
VI. Europejski system konstytucyjny	32	49
VII. Problem ochrony praw podstawowych i obywatelstwo Unii	36	54
VIII. Problem „deficytu demokracji”	39	59
IX. Integracja europejska a równowaga władz w państwach członkowskich	40	62
X. Sądownictwo w europejskim systemie konstytucyjnym	43	65
Rozdział III. Źródła prawa	46	70
§ 1. Pojęcie źródeł prawa	46	70
§ 2. Konstytucja	48	73
I. Podstawowe cechy Konstytucji	48	73
II. Charakterystyka postanowień Konstytucji	49	75
III. Specyfika wykładni Konstytucji	50	77
§ 3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	54	82
§ 4. Ustawa	56	85
§ 5. Rozporządzenie	59	89
§ 6. Rozporządzenie z mocą ustawy	60	91

	Str.	Nb.
§ 7. Akty prawa miejscowego	61	92
§ 8. Akty prawa wewnętrznego	61	93
§ 9. Cechy systemu źródeł prawa	65	99
Rozdział IV. Ogólna charakterystyka państwowości w Konstytucji Rzeczy- pospolitej Polskiej	69	103
§ 1. Charakterystyka początkowych partii Konstytucji	69	103
§ 2. Zasady ustrojowe	70	105
I. Rzeczpospolita wspólnym dobrem wszystkich obywateli	70	105
II. Rzeczpospolita Polska państwem demokratycznym	71	106
III. Rzeczpospolita Polska państwem prawnym	73	108
IV. Rzeczpospolita Polska państwem urzeczywistniającym zasady spra- wiedliwości społecznej	75	110
V. Rzeczpospolita Polska państwem jednolitym	77	112
VI. Rzeczpospolita Polska państwem podzielonej władzy	78	114
VII. Rzeczpospolita państwem o społecznej gospodarce rynkowej	83	118
§ 3. Ocena obecnego ustroju	85	119
Rozdział V. Konstytucyjny status jednostki w państwie polskim	86	120
§ 1. Zagadnienia ogólne	87	120
I. Pojęcie praw człowieka	87	120
II. Podmiot praw człowieka i podmioty zobowiązane do ich realizacji	89	122
III. Funkcje praw człowieka	90	123
IV. Typologie praw człowieka	91	124
1. Prawa wolnościowe	91	125
2. Prawa <i>sensu stricto</i>	92	126
3. Prawa-kompetencje	93	127
4. Inne prawa	94	128
5. Prawa materialne i proceduralne	94	129
6. Podział praw w Konstytucji	95	131
7. Prawa konstytucyjne i pozakonstytucyjne	96	132
V. Ograniczanie praw konstytucyjnych	96	133
1. Znaczenie Konstytucji dla ochrony praw człowieka	96	133
2. Konstytucyjne granice ingerencji w sferę praw człowieka	98	134
3. Systemy regulacji praw wolnościowych	100	135
4. Realizacja i ograniczanie praw socjalnych	100	136
VI. Prawa człowieka w stanach nadzwyczajnych	101	137
VII. Ogólna charakterystyka konstytucyjnej regulacji praw człowieka	103	138
§ 2. Rozwój regulacji konstytucyjnych w zakresie praw jednostki	104	139
§ 3. Prawa osobiste	111	146
I. Prawa osobiste w Konstytucji	111	146
II. Wolność wypowiedzi	114	148
1. Pojęcie wolności wypowiedzi	114	148
2. Funkcje wolności wypowiedzi	114	149
3. Źródła prawa	115	150
4. Wolność prasy	116	151
5. Wolność radiofonii i telewizji	119	154
III. Wolność sumienia i religii	122	157

	Str.	Nb.
1. Pojęcie wolności sumienia i religii	122	157
2. Źródła i zakres wolności sumienia i religii w prawie obowiązującym	124	161
3. Status Kościołów i związków wyznaniowych	125	163
§ 4. Prawa polityczne	129	168
I. Wolność zgromadzeń	129	169
1. Podstawy konstytucyjne wolności zgromadzeń	129	169
2. Regulacja ustawowa wolności zgromadzeń. Prawo o zgromadzeniach	131	173
II. Wolność zrzeszania	134	179
1. Partie polityczne	135	180
2. Stowarzyszenia	142	183
3. Związki zawodowe i organizacje pracodawców	144	184
III. Prawo do informacji i wolność informowania	147	187
IV. Prawo petycji	151	190
§ 5. Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	153	191
§ 6. Zasada równości	157	198
I. Godność	157	198
II. Równość formalna	157	199
III. Równość materialna	158	200
IV. Zakaz dyskryminacji	160	202
§ 7. Konstytucyjne obowiązki jednostki	161	205
§ 8. Konstytucyjne gwarancje praw jednostki	162	206
I. Skarga konstytucyjna	162	207
II. Prawo do sądu	170	217
III. Wystąpienie do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie naruszonych praw	172	222
IV. Odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez działanie organów władzy publicznej	173	223

Rozdział VI. Zagadnienie suwerenności i jej realizacji w Konstytucji 174 225

§ 1. Podmiot suwerenności	174	225
§ 2. Zasady powoływania organów przedstawicielskich	179	230
I. Pojęcie zasad prawa wyborczego	179	230
II. Wolność wyborów	182	234
III. Zasada powszechności wyborów	186	243
IV. Zasada równości wyborów	191	252
V. Zasada bezpośredniości	194	256
VI. Zasada tajności głosowania	198	262
VII. Systemy wyborcze	200	264
1. Uwagi ogólne	200	264
2. System większościowy	200	265
3. System proporcjonalny	201	268
4. System obowiązujący w Polsce	202	269
VIII. Gwarancje praworządności wyborów i zasada sądowej weryfikacji ich ważności	205	275
1. Uwagi ogólne	205	275
2. Rejestracja list kandydatów i kandydatów (wybory parlamentarne)	206	277

	Str.	Nb.
3. Zgłaszanie kandydatów na urząd Prezydenta RP	207	279
4. Systemy weryfikacji ważności wyborów	208	280
5. Weryfikacja ważności wyborów w Polsce	209	283
§ 3. Formy demokracji bezpośredniej	212	289
I. Pojęcie i instytucje demokracji bezpośredniej	212	289
1. Uwagi ogólne	212	289
2. Referendum	214	292
3. Plebiscyt	216	298
4. Inicjatywa ludowa, weto ludowe	216	299
5. Konsultacje społeczne	217	302
II. Referendum w Polsce	217	303
1. Instytucje demokracji bezpośredniej	217	303
2. Referendum ogólnokrajowe	218	305
3. Referendum wyrażające zgodę na ratyfikację umowy między- narodowej	221	310
4. Referendum zatwierdzające ustawę zmieniającą przepisy Kon- stytucji	222	311
5. Referendum lokalne	223	315
§ 4. Inicjatywa społeczna w Polsce	224	316
1. Inicjatywa społeczna w sprawie przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego	224	317
2. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza	225	319

Rozdział VII. Sejm i Senat

§ 1. Sejm i Senat w konstytucyjnej strukturze organów państwa	230	320
I. Sejm i Senat jako organy władzy publicznej	230	320
II. Sejm i Senat jako organy przedstawicielskie	231	324
III. Sejm i Senat jako izby parlamentu	233	327
1. Definicja i rodzaje parlamentów	233	327
2. Senat jako druga izba parlamentu	234	328
3. Problem zasadności istnienia dwuizbowego parlamentu w Polsce	235	330
§ 2. Mandat przedstawicielski oraz status prawny posłów i senatorów	236	332
I. Charakterystyka mandatu	236	332
II. Szczególne uprawnienia posłów (senatorów)	238	335
III. Obowiązki posłów (senatorów) i szczególne zakazy ich dotyczące	239	337
IV. Gwarancje prawidłowego wykonywania mandatu	242	341
1. Immunitet	243	342
2. Gwarancje materialne	247	345
§ 3. Kadencja i zasady działania Sejmu i Senatu	248	347
I. Kadencja parlamentu	248	347
1. Długość i początek kadencji	248	347
2. Zakończenie kadencji	249	349
3. Zasada dyskontynuacji prac parlamentu	251	353
II. Podstawowe zasady działalności Sejmu i Senatu	253	355
1. Autonomia regulaminowa izb	253	355
2. Zasada permanencji	255	357
3. Zasada jawności	256	359
4. Zasada kierowania pracami izby przez Marszałka	256	360
§ 4. Wewnętrzna organizacja Sejmu i Senatu	257	361

	Str.	Nb.
I. Organy wewnętrzne	257	361
1. Marszałkowie Sejmu i Senatu	257	362
2. Prezydya Sejmu i Senatu	259	364
3. Konwenty Seniorów	260	366
4. Komisje parlamentarne	261	369
II. Kluby i koła parlamentarne	264	371
§ 5. Funkcje Sejmu i Senatu	266	376
I. Klasyfikacja funkcji Sejmu i Senatu	266	376
II. Funkcja ustrojodawcza	268	379
III. Funkcja ustawodawcza	269	381
1. Tryb ustawodawczy	270	382
2. Modyfikacje trybu ustawodawczego	276	395
IV. Funkcja współuczestniczenia w określaniu polityki państwa, w szczególności polityki integracyjnej RP	279	397
V. Funkcja kreacyjna	281	399
1. Kompetencje wykonywane wyłącznie przez Sejm	282	400
2. Kompetencje przypisane Sejmowi przy uczestnictwie Senatu	282	401
3. Kompetencje sprawowane przez Sejm na wniosek Prezydenta	283	402
4. Kompetencje wykonywane odrębnie przez Sejm i Senat	283	403
VI. Funkcja kontrolna	283	404
§ 6. Zgromadzenie Narodowe	288	411
I. Charakter prawny	288	411
II. Tryb pracy i organizacja wewnętrzna	289	412
III. Funkcje Zgromadzenia Narodowego	290	414
Rozdział VIII. Rada Ministrów	292	415
§ 1. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej a pojęcie rządu w prawie konstytucyjnym	293	415
§ 2. Powoływanie Rady Ministrów	295	418
I. Pojęcie powoływania	295	418
II. Przesłanki powoływania rządu	297	421
III. Procedury powoływania rządu	298	422
IV. Procedura zasadnicza powoływania Rady Ministrów	300	426
V. Procedury rezerwowe powoływania Rady Ministrów	303	430
1. Pierwsza procedura rezerwowa	303	430
2. Druga procedura rezerwowa	305	432
VI. Zmiany w składzie Rady Ministrów	305	433
§ 3. Skład i struktura Rady Ministrów	307	434
I. Ogólna charakterystyka	307	434
II. Prezes Rady Ministrów	308	437
1. Udział premiera w powoływaniu rządu i w jego rekonstrukcji	309	438
2. Wpływ premiera na trwałość rządu	310	441
3. Wpływ premiera na tok i kierunek prac rządu	311	442
4. Wpływ premiera na pracę członków rządu	312	443
III. Wiceprezes Rady Ministrów	314	446
IV. Ministrowie	315	447
1. Ministrowie kierujący działem administracji rządowej	315	448
2. Ministrowie wypełniający zadania wyznaczone im przez Pre- zesa Rady Ministrów	317	449

	Str.	Nb.
3. Sekretarze i podsekretarze stanu	318	450
V. Struktura rządu	318	451
§ 4. Kompetencje Rady Ministrów	321	456
§ 5. Akty prawne rządu	325	463
I. Akty powszechnie obowiązujące	325	464
II. Akty wewnętrzne	326	465
§ 6. Zasady funkcjonowania rządu	327	466
I. Zasada kolegialności działania rządu	328	467
II. Zasada kierowania pracami rządu przez premiera	329	469
III. Zasada reprezentowania Rady Ministrów przez Prezesa w kontak- tach z innymi organami państwa	330	470
IV. Zasada związania członków rządu i jego przedstawicieli stanowi- skiem Rady Ministrów	331	472
§ 7. Odpowiedzialność rządu	332	474
I. Istota odpowiedzialności politycznej	332	474
II. Odpowiedzialność polityczna rządu w Polsce	334	476
1. Wotum nieufności dla rządu	335	478
2. Wotum nieufności dla członka rządu	336	479
3. Elementy procedury sejmowej	336	480
4. Ograniczenia	337	481
5. Skutki uchwalenia wotum nieufności	337	482
6. Wotum zaufania	338	483
7. Absolutorium	339	484
V. Odpowiedzialność konstytucyjna (prawna) rządu	340	485

Rozdział IX. Prezydent Rzeczypospolitej

§ 1. Wybory prezydenckie	341	486
§ 2. Mandat prezydencki	343	491
I. Objęcie urzędu	343	491
II. Wygaśnięcie mandatu prezydenckiego	343	492
III. Ciągłość funkcjonowania urzędu prezydenta	344	493
IV. Zasada <i>incompatibilis</i>	345	495
§ 3. Artykuł 10 i 126 Konstytucji. Konstytucyjna charakterystyka Prezydenta	346	496
§ 4. Funkcje Prezydenta	348	498
I. Funkcja reprezentacyjna i symboliczna	348	499
II. Funkcja arbitrażu	348	500
III. Funkcja wykonawcza	350	502
§ 5. Kompetencje Prezydenta	351	504
I. Prezydent a suweren	352	506
II. Prezydent a władza ustrojodawcza	352	507
III. Prezydent a władza ustawodawcza	352	508
1. Uprawnienia związane z wyborami	352	508
2. Uprawnienia związane z funkcją arbitra	353	509
3. Kompetencje związane ze stanowieniem ustaw	354	511
IV. Prezydent a władza wykonawcza	356	512
1. Problem rozdziału zadań i kompetencji między Prezydenta i rząd	356	512
2. Kompetencje związane z powoływaniem Rady Ministrów i przy- mowaniem jej dymisji	357	513
3. Kompetencje w zakresie stanowienia aktów podustawowych	358	514

	Str.	Nb.
4. Kompetencje w dziedzinie polityki zagranicznej i obronności	359	515
5. Pozostałe kompetencje związane z władzą wykonawczą	361	516
V. Prezydent a władza sądowicza	362	517
VI. Uprawnienia Prezydenta w stanach nadzwyczajnych	363	518
§ 6. Zagadnienie odpowiedzialności Prezydenta	364	519
I. Odpowiedzialność polityczna. Zasada kontrasygnaty	364	519
1. Założenia systemu parlamentarnego	364	519
2. Rozwiązania konstytucyjne	366	520
II. Odpowiedzialność „wyborcza”	367	521
III. Odpowiedzialność konstytucyjna	368	522
IV. Odpowiedzialność karna	369	523

Rozdział X. Niezależne od rządu organy regulujące 370 524

§ 1. Narodowy Bank Polski	370	524
§ 2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	375	527
I. Uwagi wprowadzające	375	527
II. Miejsce KRRiTV w konstytucyjnej strukturze organów państwa	375	528
III. Skład i organizacja KRRiTV	377	530
IV. Powoływanie i status prawny członków KRRiTV	377	531
V. Pozycja Przewodniczącego Rady	379	535
VI. Kompetencje KRRiTV	380	537
1. Funkcja prawotwórcza	381	538
2. Funkcja koncesyjna	382	539
3. Funkcja kreacyjna	382	540
4. Funkcja kontrolna	383	541
VII. Odpowiedzialność Rady i jej członków	383	542

Rozdział XI. Organy władzy sądowiczej 385 544

§ 1. Konstytucyjne zasady organizacji i funkcjonowania sądownictwa	386	544
I. Zasada sądowego wymiaru sprawiedliwości	386	544
II. Zasada niezależności sądownictwa	388	546
III. Zasada niezawisłości sędziów i jej gwarancje	390	549
IV. Struktura sądów w Polsce	395	557
1. Sąd Najwyższy	396	558
2. Sądy powszechne	399	562
3. Sądy administracyjne	401	565
4. Sądy wojskowe	403	570
V. Zasada wieloinstancyjności postępowania sądowego	404	571
VI. Zasada udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości	405	573
§ 2. Trybunał Konstytucyjny	406	575
I. Podstawy prawne i organizacja Trybunału Konstytucyjnego	406	575
II. Pozycja ustrojowa Trybunału Konstytucyjnego w Polsce	408	579
III. Funkcje Trybunału Konstytucyjnego w Polsce	409	580
1. Orzekanie w sprawach konstytucyjności i legalności aktów normatywnych	411	582
2. Orzekanie w sprawach skarg konstytucyjnych	421	598
3. Orzekanie w sprawach konstytucyjności celów lub działalności partii politycznych	423	601

	Str.	Nb.
4. Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych między centralnymi konstytucyjnymi organami państwa	424	603
5. Rozstrzyganie w sprawie stwierdzenia przeszkody w sprawowaniu urzędu przez Prezydenta	426	605
§ 3. Trybunał Stanu	426	606
I. Pojęcie odpowiedzialności konstytucyjnej	426	606
II. Prawne podstawy funkcjonowania Trybunału Stanu w Polsce ...	428	611
III. Pozycja ustrojowa i organizacja Trybunału Stanu	429	613
IV. Zakres podmiotowy odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu	431	616
V. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu	433	619
VI. Przebieg postępowania w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej (karnej)	437	622
1. Etap wstępny postępowania	438	624
2. Postępowanie przed Trybunałem Stanu	441	628
VII. Podsumowanie	443	630
Rozdział XII. Władza kontrolująca	444	631
§ 1. Najwyższa Izba Kontroli	444	631
I. Pozycja ustrojowa Najwyższej Izby Kontroli	444	631
II. Zasady organizacji i struktura Najwyższej Izby Kontroli	446	633
III. Kryteria i zakresy kontroli NIK	448	636
1. Kontrola organów państwowych	449	637
2. Kontrola organów samorządu terytorialnego	450	638
3. Zakres kontroli innych organów i podmiotów	450	639
4. Inicjowanie kontroli	450	640
IV. Środki pokontrolne i konsekwencje kontroli NIK	451	641
§ 2. Rzecznik Praw Obywatelskich	452	643
I. Uwagi ogólne	452	643
II. Pozycja ustrojowa Rzecznika Praw Obywatelskich	454	646
III. Organizacja urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich	455	649
IV. Funkcje Rzecznika Praw Obywatelskich	459	654
V. Procedura działania RPO i przysługujące mu środki ochrony praw i wolności	461	658
1. Postępowanie	461	658
2. Środki o charakterze kontrolno-wyjaśniającym	462	659
3. Środki o charakterze sygnalizacyjno-interwencyjnym	463	660
4. Środki o charakterze inspiracyjnym	464	661
5. Środki o charakterze informacyjno-edukacyjnym	465	663
Indeks rzeczowy	467	